

skeletal structures of the face skeletal in various abnormalities and functional disorders of maxillo dental system. Method of complex approach with the application of analytical gymnastics significant reduces the elimination term of the maxillo dental system abnormalities, ensures stability of the achieved results, does not cause any pathological abnormalities in further occlusion formation.

Key words: occlusion abnormalities, maxillo dental system, myogymnastics, remedial gymnastics.

ВПЛИВ РУХЛИВИХ ІГОР НА СТАН ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ТА ФІЗИЧНУ ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ГЛУХИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Христина ГУРІНОВИЧ, Оксана ГУЗІЙ, Володимир ТРАЧ

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Втрата слуху негативно відображається на формуванні індивідуальності людини, розвитку її фізіологічних систем, ускладнює соціальну побутову і психологічну адаптацію [2, 3, 5, 6].

Гра є одним з найважливіших складників навчання дітей, джерелом нових знань [7]. Під час гри діти вчаться дивергентно та абстрактно мислити, розв'язувати проблеми, спілкуватися. Ігри сприяють соціальному, емоційному та фізичному розвитку глухих дітей [8, 9, 10].

Мета дослідження: визначити вплив рухливих ігор на показники дихальної системи та фізичну працездатність глухих дітей молодшого шкільного віку.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури; визначення об'єму грудної клітки (ОГК), спірометрія, функціональна проба РВС-150; методи математичної статистики.

Організація дослідження. Дослідження проводилося на базі Львівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Марії Покрови для глухих дітей спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату м. Жовкви та виконувалося згідно теми: 2.2.3 "Психофізична реабілітація неповносправних дітей засобами фізичного виховання" Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2001-2005 роки Державного комітету молодіжної політики, спорту та туризму України. В обстеженні брали участь 72 глухі діти 6-10 років. Вони були розподілені нами на групу А (глухі діти, які займалися за програмою загальноосвітньої школи) та групу Б (глухі діти, які займалися рухливими іграми за нашою методикою).

Результати дослідження та їх обговорення. Розроблена нами програма включає 96 рухливих ігор, з яких 64 гри корегуючого характеру та 32 гри загальнорозвиваючого впливу. Рухливі ігри використовувалися на уроках фізичної культури, великих перервах, під час прогулянок, на заняттях лікувальною фізичною культурою, під час ранкової гігієнічної гімнастики та в позаурочний час. Запропонована добірка рухливих ігор спрямована на збільшення рухової активності глухих дітей [4].

Не виявлено достовірної відмінності між показниками груп А та Б глухих дітей Львівської та Жовківської спеціальних шкіл-інтернатів. Це дозволяє об'єднати та розглядати разом результати досліджень, проведених в різних школах.

У глухих дівчаток 6-7 років ОГК в групі Б збільшився на 2,49 см ($p < 0,05$), що відповідає 4,6 %, а в групі А – на 1,75 см ($p < 0,05$), що становить 3,24 %. Серед глухих хлопчиків групи Б приріст ОГК складає 2,27 см ($p < 0,05$), що становить 4,22 %, в групі А – 1,76 см ($p < 0,05$), що відповідає 3,27 % (рис. 1).

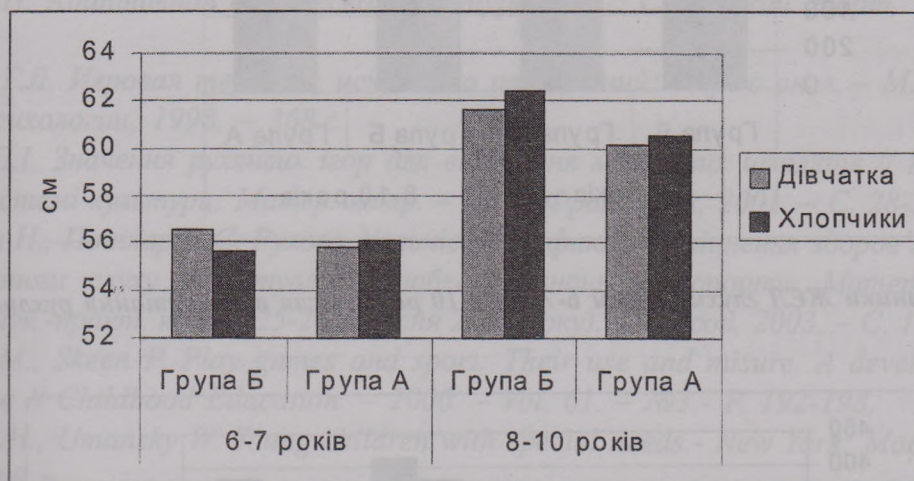

Рис. 1. Показники ОГК глухих дітей 6-7 та 8-10 років після використання рухливих ігор

Для ОГК дівчаток 8-10 років групи Б також характерним є приріст даного показника – 2,18 см ($p < 0,05$), що становить 3,74 %, а в групі А – 1,78 см ($p > 0,05$), що відповідає 3,05 %. У хлопчиків цього ж віку в групах Б та А приріст становить відповідно 3,57 см ($p < 0,05$) – 6,07 % та 1,73 см ($p > 0,05$) – 2,94 % (рис. 1).

У глухих дівчаток 6-7 років групи Б зафіксоване збільшення показника життєвої ємності легень (ЖЄЛ) на 160,99 мл ($p < 0,05$), що становить 15,39 %. В групі А ЖЄЛ зростає на 53,85 мл ($p > 0,05$), що відповідає 5,15 %. У глухих хлопчиків цього ж віку групи Б ЖЄЛ зросла на 180 мл ($p < 0,05$), що становить 15 %, а в групі А – на 50 мл ($p > 0,05$), що відповідає 4,17 % (рис. 2).

У віці 8-10 років у глухих дітей також відбулося покращення показника ЖЄЛ, як у групі Б, так і в групі А. Так, у глухих дівчаток груп Б та А ЖЄЛ зросла відповідно на 103,57 мл ($p < 0,05$) – 14,58 % та 103,57 мл ($p < 0,05$) – 7,42 %. У глухих хлопчиків групи Б ЖЄЛ збільшилася на 169,23 мл ($p < 0,05$), що відповідає 11,49 %, а в групі А – на 103,57 мл ($p < 0,05$), що складає 4,7 % (рис. 2).

В результаті використання запропонованої нами програми з рухливих ігор у глухих дітей 6-7 років групи Б фізична працездатність (ФПр) [1] зросла на 21,17 кгм/хв. ($p < 0,05$), що складає 7,15 %, а групи А – на 2,39 кгм/хв. ($p > 0,05$), що відповідає 0,81 %. У глухих хлопчиків цього ж віку груп Б та А зростання ФПр складає відповідно 12,36 кгм/хв. ($p < 0,05$) – 4,03 % та 2,76 кгм/хв. ($p > 0,05$) – 0,9 %. (рис. 3).

Серед глухих дівчаток 8-10 років групи Б зростання ФПр відбулося на 17,93 кгм/хв. ($p < 0,05$), що складає 4,93 %, а групи А – на 3,18 кгм/хв. ($p > 0,05$), що відповідає 0,93 %. У глухих хлопчиків груп Б та А ФПр зросла відповідно на 33,58 кгм/хв. ($p < 0,05$) – 8,83 % та 1,85 кгм/хв. ($p > 0,05$) – 0,49 %. (рис. 3).

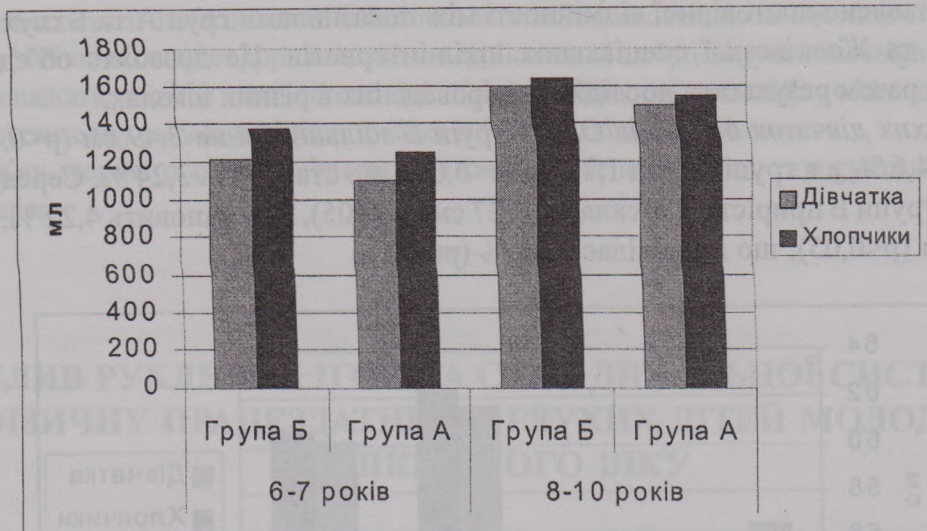

Рис. 2. Показники ЖЄЛ глухих дітей 6-7 та 8-10 років після використання рухливих ігор

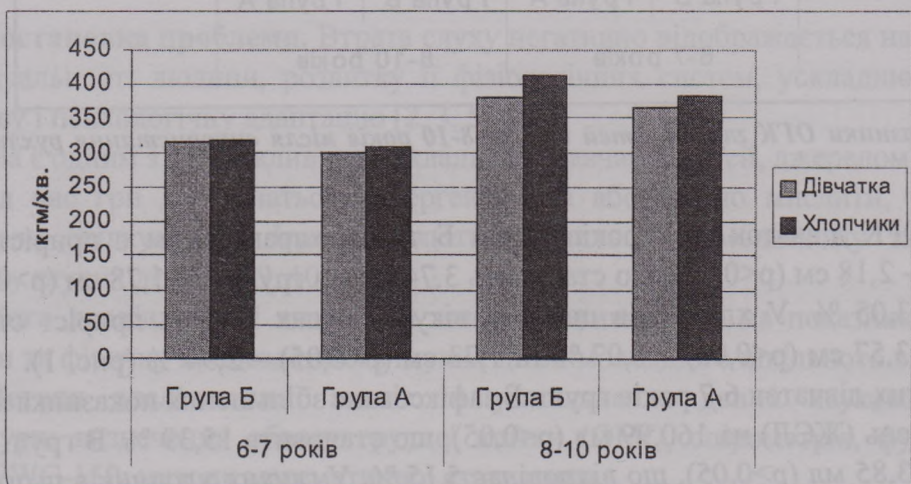

Рис. 3. Показники ФПр глухих дітей 6-7 та 8-10 років після використання рухливих ігор

Висновки

Таким чином, отримані нами дані свідчать про ефективність використання рухливих ігор для фізичного виховання глухих дітей. Це позитивно відображається на прирості показників обводу грудної клітки, життєвої ємності легень та фізичної працездатності. В контрольних групах зміни даних показників є незначними, що пов'язані з віковими приростами.

Література:

1. Аулик И.В. *Определение физическое работоспособности в клинике и спорте.* – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Медицина, 1990. – 192 с.
2. Бех І.Д. *Теоретичні засади навчання і розвитку аномальних дітей // Педагогіка і психологія.* – 1995. – № 4. – С. 147-155.

3. Гурінович Х.Є., Гузій О.В., Трач В.М. Вплив засобів фізичного виховання на функціональний стан серцево-судинної системи глухих дітей молодшого шкільного віку // Молода спортивна наука України: Зб. наук. статей галузі фізичної культури і спорту. Вип. 9. – Л., 2005. – Т. 2.- С. 119-124.
4. Гурінович Х.Є., Трач В.М. Методика використання засобів фізичного виховання для корекції рухової функції глухих дітей молодшого шкільного віку : Навч. посіб. – Л.: ДП Схід Сонця, 2005. — 105 с.
5. Евсеев С.П. Адаптивная физическая культура. – М.: Советский спорт, 2000. – 240 с.
6. Лендрет Г.Л. Игровая терапия: искусство отношений: Пер. с англ. – М.: Ин-т практ. психологии, 1998. – 368 с.
7. Сліпчик П.І. Значення рухливих ігор для виховання молодших школярів // Кінезіологія в системі культури: Матер. конф. – Івано-Франківськ, 2001. – С. 28-30.
8. Сригитан Н., Понікаров С. Рухова діяльність як фактор зміцнення здоров'я дітей з порушенням слуху // Актуальні проблеми юнацького спорту: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (25-26 вересня 2003 року). – Херсон, 2003. – С. 148-150.
9. Coleman M., Skeen P. Play games and sport: Their use and misuse. A development perspective // Childhood Education. – 2000. – Vol. 61. – №3.- P. 192-198.
10. Falten N.H., Umansky W. Young children with special needs.- New York: Macmillan, 1998. – 200 p.

ВПЛИВ РУХЛИВИХ ІГОР НА СТАН ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ТА ФІЗИЧНУ ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ГЛУХИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Христина ГУРІНОВИЧ, Оксана ГУЗІЙ, Володимир ТРАЧ

Львівський державний інститут фізичної культури

Анотація. Стаття присвячена проблемі глухих дітей молодшого шкільного віку. Підвижні ігри позитивно впливають на стан дихальної системи та фізичну працездатність дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: глухі діти, рухливі ігри, дихальна система, фізична працездатність.

ВЛИЯНИЕ ПОДВИЖНЫХ ИГР НА СОСТОЯНИЕ ДЫХАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ И ФИЗИЧЕСКУЮ РАБОТОСПОСОБНОСТЬ ГЛУХИХ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Кристина ГУРИНОВИЧ, Оксана ГУЗИЙ, Владимир ТРАЧ

Львовский государственный институт физической культуры

Анотация. Статья посвящена проблеме глухих детей младшего школьного возраста. Подвижные игры позитивно влияют на состояние дыхательной системы и физическую работоспособность глухих детей младшего школьного возраста.

Ключевые слова: глухие дети, подвижные игры, дыхательная система, физическая работоспособность.

INFLUENCE OF THE ACTIVE GAMES UPON THE FUNCTIONAL STATE OF RESPIRATORY SYSTEM AND PHYSICAL CAPACITY OF JUNIOR DEAF CHILDREN

Hrystyna GURINOVYCH, Oxana GUZIJ, Volodymyr TRACH

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. This article deals with a problem of junior deaf children. The active games have positive influence upon the indices of respiratory system and physical capacity of junior deaf children.

Key words: deaf children, active games, respiratory system, physical capacity.

ВПЛИВ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ВПРАВ НА ПСИХО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРОМ

Андрій ДАНКІВ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Постановка проблеми. Одним із актуальних завдань, які покликані вирішувати спеціалісти з фізичної культури в умовах спеціалізованої школи-інтернату є наукова розробка режимів оздоровчих занять для дітей із порушенням зором (ПЗ). Дієвими засобом спортивно-оздоровчого впливу можуть стати танцювальні вправи (ТВ) [5]. Дані літератури по цій проблемі нечисленні, а рекомендації щодо тривалості занять ТВ і визначенню необхідного інтервалу відпочинку потребують уточнення [7]. Особливо багато виникає при реалізації оздоровчих програм в умовах ліміту часу типового для спортивно-оздоровчої роботи в умовах спеціалізованої школи-інтернату.

Мета роботи: проаналізувати значення та особливості психо-функціонального стану дітей з ПЗ, які займаються ТВ.

Завдання дослідження: 1) експериментально виявити та обґрунтувати можливість раціонального співвідношення тривалості виконання ТВ на уроках фізичної культури і відпочинку, необхідного для відновлення функцій організму; 2) розробити комплекс інформативних критеріїв педагогічного експрес-контролю психо-функціональним станом школярів 7-9 років, які займаються ТВ.

Методика і організація дослідження. Обстежені 60 "практично здорових" дітей з ПЗ 7-9 років, що протягом навчального року виконували ТВ на уроках фізичної культури. 1-а група - режим I (n=30) – тренувалася по 15 хв на кожному уроці з 3-х хвилинними інтервалами відпочинку; 2-а група – режим II (n=30) – по 10 хв. і 5-ти хвилинними інтервалами відпочинку. Уроки проводилися три рази у тиждень з врахуванням рекомендацій, раціональність яких підтверджена відповідними дослідженнями [5]. Крім того, вибір моделей навантажень визначався апробованими в експерименті тривалістю ТВ, що забезпечує необхідний рівень оздоровчого впливу на фізіологічні системи організму [1,6]. Контрольну групу (n=20) склали "практично"